

WSPÓLNOTA W DRODZE OTWARTA NA DUCHA

Paweł Szpyrka SJ

Pośród 51 epizodów z życia Jezusa, które św. Ignacy Loyola umieścił w książeczce *Ćwiczenia duchowe* jako materiał do kontemplacji (por. ĆD 262-312), nie znajdujemy wydarzenia Pięćdziesiątnicy. Ostatnim jest Wniebowstąpienie (ĆD 312; Dz 1,1-12), które otwiera Dzieje Apostolskie, natchniony tekst o początkach wspólnoty Kościoła. Wprawdzie wcześniej mamy wspomniane spotkanie Zmartwychwstałego Pana z Szawłem pod Damaszkiem (ĆD 311; 1 Kor 15,8), ale stanowi ono tylko dopełnienie objawień uczniom, o których mówią wcześniejsze kontemplacje (ĆD 299-310). Krótkie wprowadzenie ma charakter syntezy i dodatkowo wspomina o tajemnicy „zstąpienia do otchłani”, co miało miejsce przed Wniebowstąpieniem.

Fragment z Dziejów Apostolskich, który zamyka zaproponowany przez autora *Ćwiczeń* cykl epizodów z życia Jezusa, zawiera trzy istotne elementy: zapowiedź otrzymania Ducha Świętego; polecenie przyjęcia Jego mocy i stania się świadkami „aż po krańce świata”; zachętę do wyruszenia w drogę. Uczniowie wpatrujący się uporczywie w Jezusa wstępującego do Ojca zostają napomnieni przez dwóch młodzieńców-aniołów: „Mężowie z Galilei, dlaczego stoicie i wpatrujecie się w niebo?”

Nawet jeśli czas rekolekcji jest dla uczestników czasem „uporczywego wpatrywania się w Jezusa”, rekolektanci są zachęceni do powrotu do świata, by być świadkami żyjącego Boga. Przez „opuszczenie” wydarzenia Pięćdziesiątnicy być może Ignacy chce podkreślić, że uczeń-świadek nie może zadowolić się jednorazowym przyjęciem darów Ducha Świętego, lecz powinien być nieustannie gotowy na ich przyjmowanie; nieustannie wsłuchiwanie się w Słowo Jezusa i odczytywanie go w Jego Duchu. Kościół jako wspólnota znajduje się nieustannie w stanie epiklezy.

Rekolekcje ignacjańskie to niewątpliwie czas bardzo intensywny duchowo. Rekolektant pozostawia swoje zwykłe, życiowe zaangażowania, opuszcza swój dom i rozstaje się z najbliższymi, aby móc całkowicie poświęcić uwagę Bogu obecnemu w jego życiu, w słowie i w sakramentach, w rozeznawanych poruszeniach i pragnieniach. Milczenie, odosobnienie, zmiana planu dnia i rodzajów aktywności – wszystko to ma sprzyjać spotkaniu z Bogiem. Zwykle pod koniec rekolekcji zaangażowana osoba odkrywa, że jest posyłana do świata, by dzielić się doświadczeniem i świadczyć. Często podejmuje ambitne postanowienia co do intensywności religijnego zaangażowania. Czasami obawia się powrotu. Jak uczniowie chce się nadal wpatrywać i potrzebuje, podobnie jak oni, mobilizacji, by wyruszyć. Niewątpliwie ten moment przejścia z czasu rekolekcyjnego do codzienności jest niełatwy, a przecież kluczowy.

Należy docenić pomysły dwóch wykładowców Akademii Katolickiej w Warszawie, ks. dra hab. Wacława Królikowskiego SJ i ks. dra Tadeusza Kotlewskiego SJ, którzy na podstawie osobistych doświadczeń długoletniej pracy w domach rekolekcyjnych i udzielaniu ćwiczeń duchowych, a także bazując na naukowych osiągnięciach,

opracowali krótkie i praktyczne *Vademecum duchowe* w formie folderu. Jest ono dostępne w języku polskim i rosyjskim. Przygotowywana jest również wersja anglojęzyczna. Wersja drukowana jest dostępna w domach rekolekcyjnych, zaś elektroniczna – na stronach jezuickich ośrodków w Polsce, Rosji i Kirgistanie.

Na zasadnicze pytanie, jak w praktyce kontynuować i pogłębić doświadczenie przeżytych rekolekcji ignacjańskich, aby duchowo dalej się rozwijać, autorzy folderu odpowiadają, udzielając ośmiu konkretnych rad. Sześć pierwszych nawiązuje bezpośrednio do metody ignacjańskiej, w której ważną rolę odgrywa troska o regularną przedłużoną modlitwę, praktykowanie ignacjańskiego rachunku sumienia, podejmowanie i stałe doskonalenie rozeznawania duchowego, do czego nieustannie zachęca papież Franciszek. Warto również, w miarę możliwości, korzystać z kierownictwa duchowego i poszukać odpowiedniej dla siebie wspólnoty modlitewnej. Nie bez znaczenia dla rozwoju życia duchowego jest również dobra lektura. Dwie ostatnie wskazówki mają może mniejszy związek bezpośredni z doświadczeniem ćwiczeń, ale niewątpliwie wynikają z nabytej w ich trakcie postawy otwartości i pragnienia pogłębienia wiedzy. W większych miastach warto odszukać i rozważyć udział w konferencjach i sesjach dotyczących życia duchowego. Coraz powszechniejszy dostęp do internetu sprawia, że także mieszkańcy mniejszych ośrodków mogą znaleźć wiele dobrych i pożytecznych treści. A może znajdą się i tacy, którzy odkryją w sobie pasję do bardziej regularnych studiów.

Folder cieszy się popularnością wśród uczestników Ćwiczeń duchowych w jezuickich domach rekolekcyjnych, a jego uniwersalny charakter pozwala na szersze zastosowanie w odniesieniu także do innych rekolekcji.

Niektórzy lubią porównywać rekolekcje do duchowego spa. Inni mówią o „ładowaniu akumulatorów”. Pewnie jest w tych i podobnych określeniach jakieś ziarno prawdy. Wydaje się jednak, że rekolekcje to przede wszystkim czas odnowienia osobistej relacji z Bogiem, pozbierania na nowo życiowych doświadczeń, spojrzenia na nie w świetle Bożego Słowa i wyruszenie w dalszą drogę, z większą otwartością na działanie Ducha Świętego, oraz pomaganie innym, by mogli wzrastać. Czas rekolekcji uświadamia rekolektantom, jak bardzo zostali obdarowani przez Opatrzność. Teraz mogą wyruszyć i dawać świadectwo o Nim.

Poniżej fragmenty treści *Vademecum*:

I co dalej po rekolekcjach ignacjańskich?

VADEMECUM DUCHOWE

W trosce o osobisty rozwój życia duchowego

Człowiek poszukuje Boga w świecie, w którym żyje i na tej drodze otrzymuje od Boga nadprzyrodzone pomoce po to, aby duchowo wzrastał i coraz bardziej dojrzywał w swoim człowieczeństwie. Wśród wielu z nich można wyróżnić i szczególnie podkreślić niektóre: wielorakie słuchanie słowa Bożego, życie sakramentalne, uczynki pochodzące z miłości, wspólnota, kierownictwo duchowe, zdrowa asceza oraz apostołskie zaangażowanie we współczesnym świecie.

1. Zatroszczyć się o przedłużoną codzienną modlitwę

Bez względu na odprawiany etap rekolekcji ignacjańskich, rekolektant jest zaproszony po jego ukończeniu, aby w codziennym życiu najpierw zatroszczył się o codzienną przedłużoną modlitwę. W celu pogłębiania treści medytacji, czy kontemplacji danego

etapu Ćwiczeń duchowych pożyteczne jest ich ponowne praktykowanie w codzienności.

2. Praktykować ignacjański rachunek sumienia

Piętnastominutowy ignacjański rachunek sumienia, odprawiany zazwyczaj na zakończenie dnia, jest szczególnym narzędziem budowania i rozwijania relacji z Bogiem.

3. Rozeznawać czasy Boga i Jego łaski

W duchu św. Ignacego Loyoli rachunek sumienia jest praktyczną drogą rozeznawania duchowego, przez które człowiek odczytuje Boże wezwania. Praktyka rozeznawania związana jest z pielęgnowaniem życia duchowego i otwartością na słuchanie Ducha Świętego.

4. W miarę możliwości korzystać z daru kierownictwa duchowego

W kierownictwie duchowym chodzi o to, aby „dozwoić Stwórcy działać bezpośrednio ze swoim stworzeniem, a stworzeniu ze swoim Stwórcą i Panem” (ĆD 15).

5. Poszukać odpowiedniej dla siebie wspólnoty modlitewnej

Wspólnota ludzi wierzących jest wielkim darem Pana Boga na drodze rozwoju duchowego. Dlatego niezależnie od wspólnoty parafialnej, warto włączyć się w najlepszą dla siebie mniejszą wspólnotę modlitewną, aby w niej spotykać się z Jezusem.

6. Warto zadbać o dobrą lekturę duchową

Nie bez znaczenia dla rozwoju życia duchowego jest dobra lektura, pogłębiająca naszą wiedzę o Bogu, o sobie i wzajemnych relacjach.

7. Korzystać z konferencji czy sesji dotyczących życia duchowego

Podobnie jak w przypadku lektury, uczestnictwo w konferencjach i sesjach weekendowych, organizowanych w różnych ośrodkach rekolekcyjnych, powinno być formą pogłębienia wcześniejszych przeżyć rekolekcyjnych.

8. Pogłębić wiarę poprzez studia/studium z zakresu teologii i duchowości chrześcijańskiej